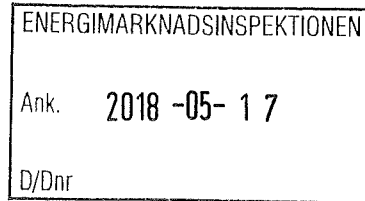

Mål nr.
2047-18, 2049-   Enhet 1
18, 2050-18

Anges vid kontakt med domstolen

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna

E.ON Energidistribution Aktiebolag ./.. Energimarknadsinspektionen
angående **tillämpning av ellagen**

Ni får tillfälle att yttra er över innehållet i bifogade handlingar, aktbilaga 8.

Om ni yttrar er ska yttrandet vara skriftligt och ha kommit in till domstolen **senast den 5 juni 2018**. Ange domstolens målnummer som finns längst upp till höger.

OBS! Om Ni faxar eller skickar via e-post behöver Ni inte skicka originalet via post.

Använd helst bara ett sätt att svara (via antingen vanlig post, e-post eller fax). Adresser finns nedan.

Om ni har några frågor kan ni kontakta domstolen.

Åsa Bäckmark
Telefon 013-25 11 50

Dok.Id 328282

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406 581 04 Linköping	Brigadgatan 3	013-25 11 00 E-post: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se www.forvaltningsrattenilinkoping.domstol.se	013-25 11 40	måndag – fredag 08:00–16:00

2018 -05- 08

Mål nr 2047-18
Aktbil 8

Till

Förvaltningsrätten i Linköping
endast per e-mail: forvaltningsrattenilinkoping@dom.se

Malmö den 7 maj 2018

Mål nr 2047-18, 2049-18 och 2050-18,

**E.ON Energidistribution AB och E.ON Elnät Stockholm AB ./.
Energimarknadsinspektionen; ang. tillämpning av ellagen**

Med hänvisning till förvaltningsrättens underrättelser, aktbil. 5 i rubricerade mål, får vi som ombud för E.ON Energidistribution AB och E.ON Elnät Stockholm AB (gemensamt benämnda **E.ON**) återkomma enligt följande.

1 INLEDNING OCH SAMMANFATTNING

E.ON vidhåller och hänvisar generellt till vad som anförts i bolagens utveckling av överklagandet, aktbil. 2 i rubricerade mål.

Nedan sammanfattas (i förekommande fall med uppdatering av omständigheter som ändrats) bakgrunden och det överklagade beslut som förevarande mål gäller, samt E.ON:s grunder för överklagandet. Därefter, i punkten 3 nedan, bemöts Ei:s yttrande, aktbil. 4 i rubricerade mål.

1.1 Sammanfattning och komplettering av bakgrunden

Intäktsramar den första tillsynsperioden 2012-2015¹

Tillämpliga bestämmelser framgår av E.ON:s utveckling av överklagandet.

Bakgrunden till förevarande process tog sin början när Ei inför tillsynsperioden 2012-2015 meddelade beslut om E.ON:s intäktsramar för perioden. E.ON överklagade besluten till denna förvaltningsrätt som ändrade beräkningsgrunderna och därefter överlämnade åt Ei att besluta om korrekta (högre) intäktsramar.² Ei överklagade, utan framgång, förvaltningsrättens beslut till kammarrätt och till Högsta förvaltningsdomstolen. Beräkningsgrunderna för

¹ Se även E.ON:s utveckling av överklagandet, punkterna 3.4-3.5.

² Enligt förvaltningsrättens domar underkändes ett visst av Ei tillämpat tillägg till beräkningsmetoden. Därtill skulle bl.a. intäktsramarna beräknas baserat på kalkylräntesatsen 6,5 % i stället för den av Ei tillämpade 5,2 %. Då kapitalbasen (investeringarna) i elnätsföretag uppgår till avsevärda belopp, blev även höjningarna av intäktsramarna betydande.

E.ON:s preliminära intäktsramar – som enligt ellagen skulle ha fastställts två månader före tillsynsperiodens början – blev således klarlagda först år 2015.

Därefter fastställde Ei intäktsramar för E.ON i början av 2016, som dock höjdes ytterligare efter omprövning och rättelse. Bolagens intäktsramar för tillsynsperioden 2012–2015 blev slutligt fastställda först i april 2017.

När intäktsramarna fastställts stod det klart att E.ON – som haft att rätta sig efter Ei:s beslut under tiden som processerna pågått – haft rätt till väsentligt större intäktsramar. Då tillsynsperioden gått till ända utgjorde de överskjutande beloppen redan från början s.k. underskott.

Intäktsramar den andra tillsynsperioden 2016–2019³

Inför tillsynsperioden 2016–2019 meddelade Ei åter beslut om E.ON:s intäktsramar för perioden. Efter överklagande ändrade denna förvaltningsrätt åter beräkningsgrunderna som Ei använt och överlämnade åt Ei att besluta om nya (korrekta) intäktsramar. Ei överklagade domarna till kammarrätten i Jönköping, som sedermera den 17 november 2017 beslutat att inte bevilja prövningstillstånd. Förvaltningsrättens domar står således fast. Ei har fattat nya beslut om E.ON:s intäktsramar för perioden 2016–2019 under senare delen av april 2018.

Det kan nu konstateras att dels E.ON:s intäktsramar beräknade i enlighet med förvaltningsrättens domar åter uppgår till väsentligt större belopp än enligt Ei:s första beslut,⁴ dels att intäktsramarna åter fastställts långt senare än vad som avsetts i ellagen (med mindre än nitton månader kvar av den tillsynsperiod som de hänför sig till och rätteligen skulle ha fastställts två månader före).

Vidare kommer intäktsramens storlek för 2016–2019 inte att bli slutlig förrän efter tillsynsperiodens slut, dvs. under kommande tillsynsperiod 2020–2023.

1.2 Ei:s beslut och E.ON:s överklaganden⁵

Som framgått ovan fick E.ON, till följd av de mycket kraftiga och mycket sena höjningarna av intäktsramen, avsevärda underskott efter perioden 2012–2015.

Den 22 maj och den 14 juni 2017 meddelade Ei beslut att höja E.ON:s intäktsramar för tillsynsperioden 2016–2019 med motsvarande belopp. Utöver nyss sagda s.k. överrullning av underskotten angav Ei följande.

"Detta belopp kan inte föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023."

Själva höjningen av intäktsramen är inte ifrågasatt. E.ON har dock i förevarande mål överklagat den nyss återgivna beslutsmeningen (när "Ei:s beslut" anges nedan är det i regel endast den överklagade delen av besluten som avses).

---

³ Se även E.ON:s utveckling av överklagandet, punkten 3.6.

⁴ Enligt förvaltningsrättens domar ska bl.a. intäktsramarna beräknas baserat på kalkylräntesatsen 5,85 % i stället för den av Ei tillämpade 4,53 %.

⁵ Se även E.ON:s utveckling av överklagandet, punkten 4.

1.3 Grunderna för överklagandet

Förevarande mål gäller en rättsfråga om tolkning och tillämpning av bestämmelsen i 5 kap. 20 § ellagen.

E.ON menar att Ei:s beslut, att vissa belopp inte får föras vidare bortom innevarande tillsynsperiod, (i) strider mot 5 kap. 20 § ellagen eller i vart fall saknar nödvändigt stöd i 5 kap. 20 § ellagen. E.ON menar vidare att Ei:s beslut är betungande samt utgör ett ingrepp i bolagens ekonomiska förhållanden som dels (ii) strider mot legalitetsprincipen, dels (iii) strider mot proportionalitetsprincipen.

Nedan sammanfattas (med upprepning och viss komplettering av vad som anförts tidigare) E.ON:s huvudsakliga argument för dessa grunder.

Ei:s beslut strider mot 5 kap. 20 § ellagen⁶

Bestämmelsen i 5 kap. 20 § ellagen anger att om elnätsföretag har haft intäkter som överstigit eller understigit intäktsramen för en tillsynsperiod ska beloppet öka respektive minska intäktsramen för påföljande period.

Den genomgående utgångspunkten i ellagen är att för varje regleringsenhet och tillsynsperiod finns en enda intäktsram. Efter att intäktsramen fastställts kan den ändras genom omprövning (5 kap. 12–16 §§) samt höjas eller sänkas som ett sätt att hantera avvikelser från intäktsramen föregående period (5 kap. 20 §). När en intäktsram har omprövats, höjts eller sänkts finns fortfarande en enda intäktsram, som dock uppgår till ett annat belopp än tidigare. Rent språkligt är det också vad lagtexten i 5 kap. 20 § innebär. Det finns inte någonstans i ellagen stöd för att, som Ei gör genom sina beslut, dela upp en intäktsram i en del som är beständig (intäktsramen) och en del som enbart är ett tillfälligt "tillägg".

Ei har inte heller motiverat besluten utifrån lagtexten, utan enligt följande.

*"Av prop. 2008/09:141 s. 112 framgår att ett underskott går förlorat om det inte utnyttjas under påföljande tillsynsperiod. Detta innebär att en ökning av intäktsramen endast kan utnyttjas under tillsynsperioden 2016–2019."*⁷

Oavsett hur förarbetena uppfattas kan det konstateras att lagtexten inte anger när ett underskott senast kan nyttjas. Vidare framgår av samma förarbeten att lagstiftaren utgått från att överskott kan föras vidare obegränsat i tid, också enligt 5 kap. 20 § ellagen.⁸ Det finns således motsägelsefulla uttalanden i förarbetena om hur bestämmelsen avsetts tolkas och tillämpas; varav det som uttalats om överskott står i klart bättre överensstämmelse med lagtextens ordalydelse.

Ei:s beslut har inte stöd i ellagens systematik, förarbeten eller dess syften⁹

Som nämnts ovan finns det ingen annan bestämmelse i ellagen som anger eller förutsätter att en intäktsram är delbar på det sätt som Ei gör gällande. En ordning där en del av intäktsramen bryts ut samt ska beaktas i vissa fall och bortses från

---

⁶ Se E.ON:s utveckling av överklagandet punkten 5.1, samt därtill bilagda rättsutlåtande av Olle Stenman och av Gotlands Elnät AB i mål nr 3292–17 ingivna rättsutlåtande av Olle Lundin.

⁷ Ei:s beslut, s. 3.

⁸ Prop. 2008/09:141 s. 47.

⁹ Se E.ON:s utveckling av överklagandet punkten 5.2–5.4, samt rättsutlåtanden av Olle Stenman och av Olle Lundin.

i andra fall är främmande för ellagens systematik och skulle, särskilt som detta inte framgår av lagtexten, skapa oklarhet och minska den förutsebarhet för elmarknadens aktörer som är ett av de grundläggande syftena med regleringen.

Ellagen syftar till att, i enlighet med EU:s elmarknadsdirektiv, bl.a. bidra till stabilitet på elmarknaden med långsiktiga och förutsebara villkor för samtliga aktörer samt en hög elförsörjningstrygghet. I detta sammanhang är intäktsramens funktion att tillförsäkra kunderna tillgång till nättjänster för stabila och skäliga priser (varken mer eller mindre) och elnätsföretagen möjlighet till skälig kostnadstäckning och rimlig avkastning (varken mer eller mindre). Lagstiftarens avsikt är att elnätsföretagen, under Ei:s överinseende, själva ska fördela sina avgiftsuttag jämnt över tillsynsperioden. En nödvändig förutsättning för att elnätsföretagen ska kunna hålla jämna avgiftsnivåer är dock att den regulatoriska ramen verkligen är förutsebar och stabil över lång tid.

I prop. 2008/09:141 anges i övervägandena till 5 kap. 20 § ellagen dels att överskott ska föras vidare för att kunderna ska bli kompenserade om de har betalat för höga avgifter, dels att det bedöms nödvändigt att tillåta att även underskott förs vidare för att inte regleringen ska skapa felaktiga incitament för elnätsföretagen.¹⁰ Om utrymmet i intäktsramen måste användas för att inte förloras skulle regleringen driva nätföretag att, till undvikande av rättsförlust, kontinuerligt sätta så höga priser på sina tjänster att intäktsramarna säkert inte underskrids.¹¹ Övervägandena är således entydiga och pekar i samma riktning när det gäller huvudregeln för att hantera avvikelser (som ska vara överrullning). En sådan huvudregel får, i enlighet med övervägandena och i överensstämmelse med regleringens övergripande syften, till resultat att elnätsföretag bereds möjlighet att anpassa sina villkor för att hålla en jämn avgiftsnivå över tid. I fall som de förevarande där intäktsramen höjs kraftigt mycket sent i tillsynsperioden, kan därmed de uppkomna underskotten regleras successivt över flera tillsynsperioder i stället för att elnätsföretagen tvingas chockhöja avgifter under en kortare tid för att undvika rättsförlust.

Det anges också i övervägandena att nätföretag inte bör kunna samla på sig underskott för att sedan kraftigt höja intäkterna.¹² I fråga om överskott utgår dock lagstiftaren från att dessa ska föras vidare utan begränsning i tid. Trots att lagtexten föreskriver en identisk behandling av avvikelser går alltså övervägandena isär i fråga om undantag ska förekomma (tidsbegränsning av överrullning). Som nämnts ovan finns motsvarande oklarhet även i den författningskommentar till 5 kap. 20 §, som Ei lyft ur sitt sammanhang och baserat sitt beslut på. Förarbetena ger således ingen tydlig vägledning på denna punkt.

Ei:s tillämpning av 5 kap. 20 § får vidare syftesfrämmande effekter. Det kan bl.a. konstateras att modellen som förordas av Ei innebär att risken för förlust av utrymme i intäktsramen endast förskjuts från en tillsynsperiod till den nästkommande. Bestämmelsen får då inte, ens under de bästa förhållanden, sin avsedda verkan utan driver endast elnätsföretagen till systematisk hög prissättning i en

---

¹⁰ Prop. 2008/09:141 s. 46.

¹¹ A.a.

¹² A.a.

senare tillsynsperiod. Därtill kommer att lagstiftaren uppenbarligen inte förutsett fall som de förevarande, dvs. att en felaktig rättstillämpning av Ei skulle orsaka att elnätsföretag fått underskott med belopp som företagen omöjligt kunnat tillgodogöra sig (eftersom de inte fanns) inom den tillsynsperiod som de hänför sig till. I den uppkomna situationen blir konsekvenserna av Ei:s modell stötande då nätföretagens rättsmedel mot felaktiga intäktsramar (dvs. överklagande), blir verkningslöst eller får sina verkningar kraftigt beskurna. Ei:s agerande riskerar vidare att driva kraftiga avgiftsförändringar inom en tillsynsperiod, och kan om det sätts i system även äventyra elnätsföretagens möjlighet att täcka sina skäliga kostnader för nät drift och investeringar.

*Ei:s beslut strider mot legalitetsprincipen*¹³

Legalitetsprincipen innebär ett generellt krav på lagstöd vid myndighetsutövning, ett krav som skärps ytterligare när det, som i förevarande fall, är fråga om betungande beslut. För fullständighets skull noteras att, utöver de lagrum som hänvisats till i E.ON:s utveckling av överklagandet, legalitetsprincipen även kodifierats i den nya förvaltningslag som träder i kraft den 1 juli 2018.¹⁴

Även om förvaltningsrätten – trots vad som anförts ovan – skulle anse att Ei:s modell för hantering av avvikelser från en intäktsram har stöd i ellagens förarbeten har Ei:s beslut inte kunnat fattas då det saknar uttryckligt författningsstöd.

Kravet på lagstöd syftar bl.a. till att säkerställa förutsebarhet för berörda enskilda, och innefattar därför även ett krav på att författningen är tydlig. Som framgått ovan ger bestämmelsen i 5 kap. 20 § ellagen inte stöd för att ett underskott ska kunna "gå förlorat" efter endast en tillsynsperiod. Även om förvaltningsrätten skulle anse att en sådan tolkning inte är utesluten, vore detta inte liktydigt med ett tydligt lagstöd. E.ON får åter framhålla att om elnätsföretag ska kunna förlora rätten till skäliga kostnadstäckning och rimlig avkastning är det till följd av legalitetsprincipen nödvändigt att det är klart och förutsebart för företagen vad de kan göra för att undvika förlusten. Varken lagtext eller förarbeten klargör dock förutsättningarna för att ett underskott ska gå förlorat, när eller hur det ska ske eller vad en sådan förlust ska innebära för berörda elnätsföretag.

I utvecklingen av E.ON:s överklagande uppmärksammades uttalanden av Ei om att lagtexten i 5 kap. 20 § bl.a. behöver förtydligas just avseende att överskott och underskott behandlas olika samt att underskott förfaller om de inte utnyttjas inom viss tid.¹⁵ Ei har sedermera i rapport R 2017:07 lagt fram förslag på ett sådant förtydligande som bl.a. innebär följande tillägg till lagtexten.

"En ökning av intäktsramen enligt första stycket förfaller om nätkoncessionshavaren inte utnyttjar beloppet senast under de två tillsynsperioder som följer på den tillsynsperiod som ökningen uppkom.

---

¹³ Se E.ON:s utveckling av överklagandet punkten 6.

¹⁴ Utfärdad den 28 september 2017, SFS 2017:900. Hänvisning till övervägandena i prop. 2016/17:180, s. 57 ff., har gjorts i a. punkten i utveckling av grunderna för E.ON:s överklagande.

¹⁵ Promemorior av den 2017-06-08, *Preliminära förslag till nya och ändrade regler för elnätsföretagens intäktsramar inför perioden 2020–2023*, s. 39–40.

En minskning av intäktsramen enligt första stycket förfaller inte.”¹⁶

Det nyss återgivna förslaget är numera överspelat, men kan fortfarande tjäna till att illustrera hur Ei:s ståndpunkt skulle ha kunnat komma till uttryck i författningstexten – som alltså inte skett i nuvarande 5 kap. 20 § ellagen.

*Ei:s beslut strider mot proportionalitetsprincipen*¹⁷

Proportionalitetsprincipen är en grundläggande och självständig princip i svensk förvaltningsrätt, liksom i gemenskapsrätten och de EU-författningar som ellagen syftar till att genomföra och som Ei har att följa i sitt arbete. För ordningens skull noteras att principen numera även är lagfäst i den nya förvaltningslag som träder i kraft den 1 juli 2018. Krav på en proportionalitetsprövning vid ingrepp mot enskilda är vidare en central del i de regler om egendomsskydd som kommer till uttryck bl.a. i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och i första tilläggsprotokollet till EKMR.

Här kan noteras att kammarrätten ansett att möjligheten att föra vidare ökningsbelopp är att anse som en ekonomisk tillgång för elnätsföretagen, samt att Ei:s beslut innebär en osäkerhet för elnätsföretagen om de kommer att kunna tillgodogöra sig sina intäktsramar efter innevarande tillsynsperiod.¹⁸

Ei har inte gjort någon proportionalitetsprövning i de överklagade besluten, men har i annat sammanhang (i rapport R 2017:07) hänfört sig till osäkerhet och risk som bl.a. utdragna domstolsprocesser kan innebära som skäl för att underskott bör få föras vidare åtminstone två tillsynsperioder.¹⁹ Det är svårt att tänka sig annat än att övervägandet är präglad av den situation som elnätsföretagen kommit i till följd av Ei:s felaktiga rättstillämpning vid fastställande av intäktsramar, både för den föregående tillsynsperioden 2012-2015 och för den innevarande tillsynsperioden 2016-2019.

Vid en proportionalitetsprövning är E.ON:s uppfattning att Ei:s beslut brister i proportionalitet i samtliga tre prövningsled.

- (i) Regleringen av elnätsföretagens intäkter upp bärs av legitima syften av allmänt intresse, här att märka att säkerställa långsiktiga, förutsebara och skäligen villkor för nätkunder och elnätsföretag. Ei:s beslut att underskott inte får föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023 kan dock inte anses ha samma legitima syfte och allmänintresse. Tvärtom skapar besluten en ny och helt onödig konflikt mellan kostnadstäckning för elnätsföretagen och stabila, skäligen avgifter för nätkunderna.
- (ii) Det (möjligen) relevanta syfte och allmänintresse som anförts i ellagens förarbeten är att förhindra att elnätsföretag ”samlar” underskott en längre tid och sedan kraftigt höjer nätkundernas avgifter. Reglering mot detta är knappast nödvändig, då sådant ”samlande” av intäktsramar skulle skjuta upp intäkter som behövs för nätverksamheten, till nackdel även för

---

¹⁶ Ei R2017:07, *Nya regler för elnätsföretagen inför perioden 2020–2023*, s. 141.

¹⁷ Se E.ON:s utveckling av överklagandet, punkten 7.

¹⁸ Kammarrättens avgöranden i mål nr 3384-3386-17 av den 8 mars 2018, s. 3–4.

¹⁹ R2017:07 s. 142.

elnätsföretaget. Under alla omständigheter är dock klart att Ei:s beslut är mer ingripande än nödvändigt för att skydda nätkunderna. Det finns ingen legitim anledning att hindra elnätsföretagen att föra vidare och successivt ta ut underskott som, likt i förevarande fall, orsakats av felaktiga myndighetsbeslut och dröjsmål med att fastställa korrekta intäktsramar.

- (iii) Ett förbud mot överrullning får slutligen omfattande negativa effekter för elnätsföretagen i det nu förevarande fallet. Det återstår i skrivande stund mindre än nitton månader av innevarande tillsynsperiod. Ei:s beslut förefaller innebära att E.ON kommer att drabbas av rättsförlust om bolagen inte inom denna tid lyckas tillgodogöra sig hela höjningen av intäktsramen och hela intäktsramen för 2016–2019. Med beaktande av underskottens storlek samt den betydande höjning av intäktsramarna för 2016–2019 som just skett till följd av andra domar av denna förvaltningsrätt, är det fråga om stora belopp. Det kan i princip uteslutas att E.ON kommer att lyckas tillgodogöra sig hela eller merparten av beloppen före slutet av 2019. Bolagen kommer således till följd av Ei:s beslut att drabbas av en avsevärd ekonomisk förlust, och berövas möjligheten att få skälig kostnadstäckning och rimlig avkastning enligt ellagen. Här kan även noteras att E.ON inte har någon praktisk möjlighet att rätta sig efter sina slutliga intäktsramar för perioden 2016–2019, då intäktsramarnas storlek förblir oviss och kan ändras t.o.m. efter tillsynsperiodens slut. Vid en höjning kommer då hela höjningen att utgöra underskott redan när den uppkommer. Det förefaller som om Ei:s modell för hantering av avvikelser skulle innebära att även sådana underskott hänförs till belopp som "*inte får föras vidare*", och att höjningar av intäktsramen därmed skulle gå förlorade utan att bolagen någonsin haft möjlighet att tillgodogöra sig beloppen. Sammantaget får Ei:s beslut verkningar i de förevarande, enskilda fallen som är oförenliga med grundläggande krav på rättssäkerhet och orsakar omfattande skada för E.ON som inte kan uppvägas av någon eventuell nytta för de allmänna ändamål som nämnts ovan i punkt (i)-(ii).

2 YTTRANDE ÖVER AKTBIL. 4

Besluten har inte stöd i lagtextens ordalydelse

Ei anför nu i sitt yttrande att 5 kap. 20 § ellagen ger stöd för myndighetens beslut och att lagtexten därtill är "*mycket tydlig*", på grund av ordvalet "*den påföljande tillsynsperioden*" (s. 1).

E.ON:s uppfattning är att lagtextens ordalydelse är klar och innebär att nät-företagens intäktsramar (inklusive höjningen) är odelbara och ska beaktas i sin helhet vid avstämning efter varje period, se ovan samt i komplettering av bolagens överklagande. Underskott används inte mer än en gång, då de förbrukas när de höjer en intäktsram. Däremot ska inte höjningen "förfalla" eftersom den inte kan separeras från den ökade intäktsramen. Lagtexten ger inte stöd för Ei:s tolkning av bestämmelsen – tvärtom är Ei:s tolkning och de effekter som den får varken en nödvändig eller logisk följd av 5 kap. 20 § ellagens ordalydelse.

Ei:s beslut innebär att elnätsföretagens intäktsramar inte behandlas som de enhetliga och odelbara rättigheter de är (och konsekvent behandlas som i andra sammanhang inkluderande ellagen och dess förarbeten). I stället ska en ökning

i en framtid, vid nästa avstämning, på oklart sätt separeras från intäktsramen och förfalla om den inte har utnyttjats. Det saknas stöd i lagtexten och förarbeten att överhuvudtaget göra en sådan uppdelning av intäktsramen. Vidare finns inte, varken i lagtext eller förarbeten, någon förklaring till under vilka förutsättningar och på vilket sätt en del av intäktsramen skulle "förfalla". Mekanismen för en sådan förlust av rätten till skälig kostnadstäckning och rimlig avkastning är därmed helt och hållet Ei:s egen skapelse. Elnätsföretagen har ingen möjlighet att förutse eller värja sig mot sådan förlust, vilket är det grundläggande syftet med krav på lagstöd för beslut.

Vad Ei anfört har dessutom inget förklaringsvärde till myndighetens uppfattning att bestämmelsen ska tillämpas olika för underskott respektive överskott utan någon som helst förankring i ordalydelsen.

Förarbeten och ellagens syften ger inte stöd för Ei:s rättstillämpning

Här ska först framhållas att det överklagade beslutet är betungande och ett ingrepp i bolagens egendom. I avsaknad av tydligt stöd i författning kan varken förarbetsuttalanden eller ändamålsskäl under några som helst omständigheter utgöra ett tillräckligt stöd för sådana beslut.

Ei anför i sitt yttrande att även ett förarbetsuttalande, närmare bestämt författningskommentaren i prop. 2008/09:141 s. 111–112, som citeras i myndighetens inlägga, är "mycket tydligt" samt ger stöd för Ei:s rättstillämpning (s. 1–2).

Myndighetens tillvägagångssätt för att finna stöd för sitt beslut i förarbetena synes vara att isolera den sista meningen i det citerade uttalandet, och bortse från sammanhanget och förarbetena i övrigt. E.ON menar att denna metod är felaktig och vidhåller att inte heller förarbetena ger stöd för Ei:s beslut.

När det gäller överskott – som regleras av samma lagtext inklusive formuleringen "den påföljande tillsynsperioden" – förutsätter förarbetena att korresponderande minskning av intäktsramen bevaras vid nästa avstämning. Det måste ifrågasättas i vilken utsträckning förarbetsuttalanden som inte är konsekventa om lagtextens innebörd är användbara som tolkningsunderlag. I vart fall måste, om de används, sådana uttalanden tolkas med stor försiktighet. Förarbetsuttalandet är otydligt även såtillvida att det inte möjliggör för någon att förutse vad det innebär för berörda elnätsföretag att en intäktsram eller del därav kan förfalla. Inte ens förarbetena uppfyller således det grundläggande syftet med kravet på författningsstöd för betungande förvaltningsbeslut och ingrepp i egendom.

Ei hänför sig vidare till att nätföretag inte ska få "samla på sig underskott" och menar att denna angivna bakgrund till bestämmelsen utesluter att elnätsföretag kan få ta med sig ett underskott fler än en tillsynsperiod (s. 2). Som utvecklats ovan och i kompletteringen till E.ON:s överklagande syftar uttalandet, och det övervägande där det utvecklas, på ett helt annat slags situation än den förevarande. Vad lagstiftaren sett framför sig är uppenbarligen inte fall där Ei:s felaktiga beslut har lett till att i princip samtliga elnätsföretag får stora underskott som fastställs efter tillsynsperiodens slut och direkt omvandlas till höjningar av en senare intäktram.

Beredning och förslag till ändringar i ellagen

Slutligen har Ei hänvisat till förslag till ändringar i ellagen som myndigheten lagt fram i oktober 2017, Ds 2017:44 och därtill regeringens lagrådsremiss av förslag

till en ny elmarknadslag, till synes till ytterligare stöd för sin ståndpunkt i fråga om tolkning av 5 kap. 20 § ellagen i dess nuvarande lydelse.

Förslagen är närmast per definition framåtsyftande och avser inte att besvara vad domstolen har att pröva i förevarande mål, här att märka bl.a. vad ordalydelsen av 5 kap. 20 § rent objektivt kan anses ge täckning för med beaktande av legalitetsprincipen.

Det ska dock noteras att samtliga förarbeten som innehåller några överväganden om hantering av avvikelser från intäktsramen konstaterat att bestämmelsen behöver förtydligas och har utformat förslag som avviker från den nuvarande lydelsen av 5 kap. 20 § ellagen, se även ovan om Ei:s förslag i R2017:07.

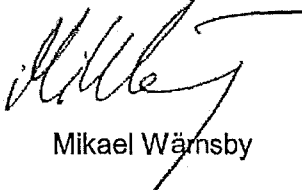
Vad som i övrigt framgått under beredningen är i huvudsak dels Ei:s ståndpunkt om 5 kap. 20 § ellagen, dels vad som redan uttalats i prop. 2008/09:141. Ei har tidigare, som nämnts ovan, redovisat att tolkningen av 5 kap. 20 § är föremål för prövning i domstol samt är oklar. Myndighetens rapporter och förslag förefaller präglade av överväganden om de pågående domstolsprocesserna. Det kan under alla omständigheter inte anses addera någon tyngd till Ei:s argument i förevarande mål att myndigheten utgått från sin egen tolkning av bestämmelsen även i sin roll som författare av aktuell rapport och lagförslag. När det gäller prop. 2017/18:141 utgör uttalandena om nu gällande ellag en bakgrund till nya författningsförslag, och utgår från äldre förarbeten samt Ei:s rapporter. De tillför således inget nytt i sak som bör påverka tolkningen av 5 kap. 20 § ellagen.

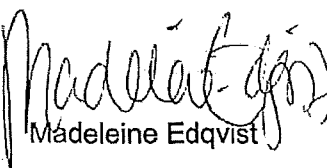
När det slutligen gäller lagförslag och författningskommentar i Ds 2017:44 ska följande noteras. Ei har valt att ta fasta på att dessa överensstämmer med den befintliga 5 kap. 20 § och prop. 2008/09:141. Ds 2017:44 publicerades i september 2017, vid en tidpunkt när Ei:s rapport R 2017:07 som lägger grunden för överväganden och förslag om hantering av avvikelser i det pågående lagstiftningsarbetet var väntad men ännu inte hade publicerats. Uttalandena som Ei hänfört sig till är således inte uttryck för några nya överväganden av departementet – vilket Ei rimligen är väl medveten om.

3 ÖVRIGT

Med detta yttrande anser sig E.ON ha slutfört sin talan och överlämnar målet till förvaltningsrätten för avgörande.

Som ovan

Mikael Wärnsby

Madeleine Edqvist

Sara Andersson